

Innhold

FORORD	9
KAPITTEL 1. HVORDAN FÅ FORTIDEN TIL Å FORTELLE?	10
Bokens oppbygging	13
KAPITTEL 2. HVORDAN KOMME FREM TIL DE GODE SPØRSMÅLENE?	16
Hva er gode forskningsspørsmål?	17
Hvordan identifisere relevant forskning?	21
Historiefagets vitenskapelighet, foreliggende forskning og nyskapning.	23
KAPITTEL 3. VALG AV KILDEMATERIALER, ARBEIDSMÅTE OG TILNÆRMING	26
Kildematerialer og arbeidsmåte	27
Å velge teoretisk tilnærming.	29
KAPITTEL 4. KILDEKRITIKK – EN KORT HISTORIKK.	34
Den klassiske kildekritikken.	36
Nye tanker om kildekritikken og det funksjonelle kildebegrepet	39
KAPITTEL 5. Å ARBEIDE MED TEKSTANALYSE.	44
Historikeren som tolker.	45
Ulike problemstillinger – ulike lesemåter.	46
Eksempelteksten: Hvem har erobret jorden?	48
Hva sies i teksten?	49
Hva slags tekst har vi med å gjøre?	50
Tekst og forfatter.	51
Tekst og kontekst	53
Tekster som representasjoner og diskurser	57
Representasjonsanalyse i praksis	59
Fra representasjoner til diskurser	61

Teksten som fortelling	64
Teksters mening og betydning	67
Utfordringer	69
KAPITTEL 6. Å ARBEIDE KOMPARATIVT	70
Sammenligningens fire funksjoner	72
Sammenligningens fire dimensjoner	74
Synkron sammenligning av forskjeller mellom to enheter.	75
Sammenligning av flere enheter over langt tidsrom	80
Sammenligning og forklaring.	86
Konklusjon	91
KAPITTEL 7. Å ARBEIDE KVANTITATIVT	92
Kjelde og forskingsproblem	94
Deskriptiv statistikk og statistisk analyse	101
Tidsseriar	115
Tolkingar	119
KAPITTEL 8. Å ARBEIDA MED MUNNLEGE KJELDER	122
Munnleg historie	124
Munnleg materiale: for kven og til kva?	125
Rammer, tema og informantar	130
Praktiske førebuingar til intervjuet	136
Intervjusituasjonar og -teknikkar.	137
Etter intervjuet	139
Analyse og kjeldekritikk	140
Form og formalitet.	143
Sluttproduktet. Den historiske framstillinga	145
Munnleg historie – kva og korleis	147
KAPITTEL 9. Å ARBEIDE MED MATERIELLE KILDER	148
Tingenes innviklede sosiale liv	151
Steder som materielle kilder	153
Gjenstander som materielle kilder.	158
Bygninger som materielle kilder	162
Analogier og modeller i historisk tolkning.	164

KAPITTEL 10. Å ARBEIDE MED MULTIMEDIALE LEVNINGER	170
Gjenstanders biografiske reiserute	172
Steiner som taler og kopper som reiser	176
Komplekse multimediale levninger	183
Døden, bildet og innskriften	191
Avslutning	197
KAPITTEL 11. KILDER, KILDEKRITIKK OG HISTORIESKRIVINGENS	
VITENSKAPELIGHET – NOEN HISTORISKE EKSEMPLER	200
Kildekritikk som vurdering av troverdighet	202
Systematisk kildekritikk	204
Kildekritikk som kritisk empirisme	207
Kildekritikk etter den språklige vendingen	210
Avslutning	213
KAPITTEL 12. AVSLUTNING: HISTORIKERENS ROLLE I DAGENS	
KUNNSKAPSSAMFUNN	216
Hvorfor er vitenskapelig historieskriving viktig?	217
Hva bør vitenskapelig historieskriving brukes til?	219
LITTERATUR	222
FORFATTEROMTALER	234
STIKKORD	236

Forord

Denne boken har blitt til i samarbeid mellom lærere involvert i metodeundervisningen i historie ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Boken er et forsøk på å gi en innføring i forskningsprosessen, i den vitenskapelige praksis, fra de gode forskningsspørsmål, til valg av perspektiver og metode. Boken er orientert mot praksis, mot de konkrete steg, spørsmål og utfordringer som en gitt metode gjerne fører med seg. Historikerens arbeidsmåter blir fremstilt og diskutert gjennom en rekke eksempler fra ulike historiske perioder – de fleste hentet fra forfatterens egen forskning. Blikket er historikerens, men perspektivene er i mange tilfeller tverrfaglige. Redaktørene vil gjerne takke alle som har bidratt!

Bergen, 4. januar 2017

Leidulf Melve og Teemu Ryymin